

31987L0102

12.2.1987

URADNI LIST EVROPSKIH SKUPNOSTI

L 42/48

DIREKTIVA SVETA
z dne 22. decembra 1986
o približevanju zakonov in drugih predpisov držav članic v zvezi s potrošniškimi krediti
(87/102/EGS)

SVET EVROPSKIH SKUPNOSTI JE

ob upoštevanju Pogodbe o ustanovitvi Evropske gospodarske skupnosti in zlasti člena 100 Pogodbe,

ob upoštevanju predloga Komisije ⁽¹⁾,

ob upoštevanju mnenja Evropskega parlamenta ⁽²⁾,

ob upoštevanju mnenja Ekonomsko-socialnega odbora ⁽³⁾,

ker v predpisih držav članic na področju potrošniškega kredita obstajajo velike razlike;

ker lahko te razlike v predpisih vodijo do izkrivljanja konkurence med kreditodajalci na skupnem trgu;

ker te razlike omejujejo možnosti potrošnika, da bi dobil kredit v drugih državah članicah; ker lahko vplivajo na obseg in naravo zaprosenega kredita ter tudi na nakup blaga in storitev;

ker te razlike vplivajo na prosto gibanje blaga in storitev, ki jih potrošniki lahko dobijo s kreditom, ter tako neposredno ovirajo delovanje skupnega trga;

ker se je obseg kreditov, ki so bili v Skupnosti odobreni potrošnikom, zelo povečal, bi vzpostavitev skupnega trga za potrošniške kredite bila enako v korist potrošnikom, kreditodajalcem, proizvajalcem, trgovcem na debelo in trgovcem na drobno ter ponudnikom storitev;

ker programi Evropske gospodarske skupnosti za politiko varstva in obveščanja potrošnikov ⁽⁴⁾ med drugim določajo, da mora biti potrošnik zaščiten pred nepoštenimi kreditnimi pogoji in da se je treba prednostno lotiti uskladitve splošnih pogojev;

ker imajo razlike v predpisih in praksah različnih držav članic za posledico neenako varstvo potrošnika na področju potrošniškega kredita;

ker je bilo v zadnjih letih veliko sprememb v vrsti kreditov, ki so bili potrošnikom na voljo in so jih ti uporabili; ker so se pojavile nove vrste potrošniškega kredita in se še naprej razvijajo;

ker bi moral potrošnik dobiti ustrezno informacijo o pogojih in stroških kredita ter o njegovih obveznostih; ker bi ta informacija morala med drugim vključevati letni odstotek obresti za kredit ali, če tega ni, celotni znesek, ki ga mora potrošnik plačati za kredit; ker bi države članice, dokler ni sprejet sklep o metodi ali metodah Skupnosti za izračun letnega odstotka obresti, morale imeti možnost obdržati obstoječe metode ali prakse izračunavanja tega odstotka, če to ni mogoče, pa bi morale določiti določbe za navajanje celotnega stroška kredita za potrošnika;

ker so lahko kreditni pogoji za potrošnika neugodni; ker se lahko boljše varstvo potrošnikov doseže s sprejetjem nekaterih pravil, ki bi se morala uporabljati za vse oblike kreditov;

ker bi ob upoštevanju značaja nekaterih kreditnih pogodb ali vrst poslov, te pogodbe ali posli morali biti delno ali v celoti izključeni iz področja uporabe te direktive;

ker bi moralo biti državam članicam omogočeno, da po posvetovanju s Komisijo izvzamejo iz Direktive nekatere oblike kreditov nekomercialnega značaja, ki so odobreni pod posebnimi pogoji;

ker je obstoječa praksa v nekaterih državah članicah v zvezi z verodostojnimi listinami, sestavljenimi pri notarju ali sodniku, taka, da postane uporaba nekaterih določb te direktive v primeru takih listin nepotrebna; ker bi zato moralo biti državam članicam omogočeno, da iz teh določb izvzamejo take listine;

ker se kreditne pogodbe za zelo velike finančne zneske običajno razlikujejo od običajnih potrošniških kreditnih pogodb; ker bi lahko uporaba določb te direktive za pogodbe z zelo majhnimi zneski povzročala nepotrebno upravno breme za potrošnika in kreditodajalca; ker bi zato pogodbe nad ali pod določenimi finančnimi mejami morale biti izključene iz Direktive;

⁽¹⁾ UL C 80, 27.3.1979, str. 4 in
UL C 183, 10.7.1984, str. 4.

⁽²⁾ UL C 242, 12.9.1983, str. 10.

⁽³⁾ UL C 113, 7.5.1980, str. 22.

⁽⁴⁾ UL C 92, 25.4.1975, str. 1 in
UL C 133, 3.6.1981, str. 1.

ker informacija o stroških kredita v oglasih in poslovnih prostori kreditodajalca ali kreditnega posrednika lahko olajša primerjavo med različnimi ponudbami;

ker se varstvo potrošnika izboljša, če so kreditne pogodbe sklenjene v pisni obliki in vsebujejo nekatere minimalne podrobnosti v zvezi s pogodbenimi pogoji;

ker bi v primeru kreditov, odobrenih za nakup blaga, države članice morale določiti pogoje, pod katerimi se lahko blago odvzame, zlasti če potrošnik s tem ne soglaša; ker bi moral biti obračun med strankama ob odvzemu blaga tak, da se zagotovi, da odvzem ne vodi do neupravičene obogatitve;

ker bi se potrošniku moralo dovoliti, da svoje obveznosti izpolni tudi pred rokom; ker bi moral biti potrošnik v tem primeru upravičen do ustreznega zmanjšanja celotnega stroška kredita;

ker odstop pravic kreditodajalca, ki izhajajo iz kreditne pogodbe, ne bi smel poslabšati položaja potrošnika;

ker bi tiste države članice, ki v zvezi s kreditnimi pogodbami dovoljujejo potrošnikom uporabo menic, zadolžnic ali čekov, morale zagotoviti, da je potrošnik ustrezno zaščiten, ko uporablja take instrumente;

ker bi potrošnik glede blaga ali storitev, ki ga je pridobil na podlagi kreditne pogodbe, moral vsaj v spodaj opredeljenih okoliščinah imeti poleg njegovih običajnih pogodbenih pravic nasproti kreditodajalcu in dobavitelju blaga ali storitev še dodatne pravice nasproti kreditodajalcu; ker so zgoraj navedene okoliščine tiste, v katerih imata kreditodajalec in dobavitelj blaga ali storitev že vnaprej sklenjen dogovor, po katerem da kredit na voljo izključno navedeni kreditodajalec potrošnikom navedenega dobavitelja, da bi potrošniku omogočil nakup blaga ali storitev od navedenega dobavitelja;

ker je ECU opredeljen v Uredbi Sveta (EGS) št. 3180/78 ⁽¹⁾, kakor je bila nazadnje spremenjena z Uredbo (EGS) št. 2626/84 ⁽²⁾; ker bi države članice v omejenem obsegu morale imeti na izbiro, da zaokrožijo zneske v nacionalni valuti, kar je posledica pretvorbe zneskov iz te direktive, ki so navedeni v ECU; ker bi morali biti zneski iz te direktive redno pregledani glede na gospodarske in monetarne trende v Skupnosti ter po potrebi revidirani;

ker bi države članice morale sprejeti primerne ukrepe za pooblaščenje oseb, ki ponujajo kredite ali pripravo kreditnih pogodb, ali za nadzorovanje ali spremljanje dejavnosti oseb, ki odobrijo kredite ali posredujejo pri odobritvi kredita, ali da se potrošnikom omogočijo tožbe glede kreditnih pogodb ali kreditnih pogojev;

ker kreditne pogodbe ne bi smele v škodo potrošnika odstopati od predpisov, ki so bili sprejeti za uporabo te direktive ali so v skladu z njenimi določbami; ker se z oblikovanjem pogodb ne bi smeli izogibati tem predpisom;

ker ta direktiva sicer zagotavlja določeno stopnjo približevanja zakonov in drugih predpisov držav članic v zvezi s potrošniškimi krediti ter določeno raven varstva potrošnikov, vendar to državam članicam ne bi smelo preprečevati, da ob upoštevanju njihovih obveznosti po Pogodbi ohranijo ali sprejmejo strožje ukrepe za varstvo potrošnikov;

ker bi morala Komisija najpozneje 1. januarja 1995 predložiti Svetu poročilo o uporabi te direktive,

SPREJEL NASLEDNJO DIREKTIVO:

Člen 1

1. Ta direktiva se uporablja za kreditne pogodbe.

2. V tej direktivi:

- (a) „potrošnik“ pomeni fizično osebo, ki v poslu na podlagi te direktive deluje v namen, za katerega se šteje, da je izven njene trgovske ali poklicne dejavnosti;
- (b) „kreditodajalec“ pomeni fizično ali pravno osebo, ki odobri kredit v okviru njene trgovske, poslovne ali poklicne dejavnosti, ali skupino takih oseb;
- (c) „kreditna pogodba“ pomeni pogodbo, s katero kreditodajalec odobri ali obljubi, da bo odobril, potrošniku kredit v obliki odloženega plačila, posojilo ali drugo podobno finančno pomoč.

Pogodbe za stalno opravljanje storitev ali gospodarskih javnih služb, pri katerih ima potrošnik med trajanjem njihovega opravljanja možnost obročnega plačevanja, se ne štejejo kot kreditne pogodbe v smislu te direktive.

- (d) „celotni strošek kredita za potrošnika“ pomeni vse stroške kredita, vključno z obrestmi in drugimi stroški, neposredno povezanimi s kreditno pogodbo, določene v skladu s predpisi in praksami, ki jih uporabljajo ali jih morajo določiti države članice;

⁽¹⁾ UL L 379, 30.12.1978, str. 1.

⁽²⁾ UL L 247, 16.9.1984, str. 1.

- (e) „letni odstotek obresti“ pomeni celotni strošek kredita za potrošnika, ki je izražen kot letni odstotek zneska odobrenega kredita in izračunan v skladu z obstoječimi metodami držav članic.

Člen 2

1. Ta direktiva se ne uporablja za:

- (a) kreditne pogodbe ali pogodbe, ki obljublajo odobritev kredita:
 - ki je namenjen predvsem za nakup ali ohranitev lastninskih pravic na zemljišču ali na obstoječi ali načrtovani zgradbi;
 - ki je namenjen za prenovo ali izboljšanje zgradbe kot take;
- (b) najemne pogodbe, razen če te določajo, da bo lastništvo prešlo na najemnika;
- (c) kredite, ki so odobreni ali na voljo brez plačila obresti ali katerih koli drugih stroškov;
- (d) kreditne pogodbe, po katerih se ne zaračunajo nobene obresti, če se potrošnik strinja, da bo kredit odplačal v enkratnem znesku;
- (e) kredit, ki ga odobrijo kreditne ali finančne institucije v obliki predplačil na tekoči račun, razen na račune kreditnih kartic.

Kljub temu se za take kredite uporabljajo določbe člena 6;

- (f) kreditne pogodbe, ki vsebujejo zneske, nižje od 200 ECU ali višje od 20 000 ECU;
- (g) kreditne pogodbe, po katerih se od potrošnika zahteva, da odplača kredit:
 - ali v obdobju, ki ni daljši od treh mesecev,
 - ali v največ štirih obrokih v obdobju, ki ni daljši od 12 mesecev.

2. Država članica lahko po posvetovanju s Komisijo izvzame iz uporabe te direktive nekatere vrste kreditov, ki izpolnjujejo naslednje pogoje:

- odobreni so po obrestnih merah, nižjih od tistih, ki prevladujejo na trgu, in
- na splošno niso javno ponujeni.

3. Določbe člena 4 in členov 6 do 12 se ne uporabljajo za kreditne pogodbe ali pogodbe, ki obljublajo odobritev kredita, ki so zavarovane s hipoteko na nepremičninah, kolikor te že niso izvzete iz Direktive po odstavku 1(a) tega člena.

4. Države članice lahko iz določb členov 6 do 12 izvzamejo kreditne pogodbe v obliki verodostojne listine, podpisane pred notarjem ali sodnikom.

Člen 3

Brez poseganja v Direktivo Sveta 84/450/EGS z dne 10. septembra 1984 o približevanju zakonov in drugih predpisov držav članic v zvezi z zavajajočim oglaševanjem⁽¹⁾ ter v pravila in načela, ki se uporabljajo za nepošteno oglaševanje, vsak oglas ali vsaka ponudba, predstavljena v poslovnih prostorih, v katerem oseba ponuja kredit ali ponuja, da bo pripravila kreditno pogodbo, in v katerem je navedena obrestna mera ali kateri koli podatek v zvezi s stroškom kredita, mora vsebovati tudi navedbo letnega odstotka obresti, in sicer po potrebi s pomočjo reprezentativnega primera.

Člen 4

1. Kreditne pogodbe se sklepajo pisno. Potrošnik prejme kopijo pisne pogodbe.

2. Pisna pogodba vključuje:

- (a) navedbo letnega odstotka obresti;
- (b) navedbo pogojev, pod katerimi se letni odstotek obresti lahko spremeni.

V primerih, ko ni mogoče navesti letnega odstotka obresti, mora potrošnik v pisni pogodbi dobiti ustrezno informacijo. Informacija mora vsebovati vsaj podatek, predviden v drugi alineji člena 6(1).

3. Pisna pogodba nadalje vključuje druge bistvene pogoje pogodbe.

V Prilogi k tej direktivi je kot primer naveden seznam pogojev, za katere države članice lahko zahtevajo, da so kot bistveni vključeni v pisno pogodbo.

Člen 5

Z odstopanjem od členov 3 in 4(2) ter dokler ni sprejet sklep o uvedbi metode ali metod Skupnosti za izračun letnega odstotka obresti, tiste države članice, ki ob uradnem obvestilu te direktive ne zahtevajo prikaza letnega odstotka obresti ali nimajo vzpostavljene metode za njegov izračun, zahtevajo vsaj navedbo celotnega stroška kredita za potrošnika.

Člen 6

1. Ne glede na izključitev po členu 2(1)(e) je potrošnik v primeru pogodbe med kreditno ali finančno institucijo in potrošnikom za odobritev kredita v obliki predplačila na tekoči račun, razen na račun kreditnih kartic, ob sklepanju pogodbe ali pred tem obveščen o:

- morebitnem kreditnem limitu,
- letnem odstotku obresti in stroških, ki nastanejo od sklenitve pogodbe, ter o pogojih, pod katerimi se lahko spremenijo,
- postopku za prenehanje pogodbe.

⁽¹⁾ UL L 250, 19.9.1984, str. 17.

Ta informacija se potrdi pisno.

2. Poleg tega je med trajanjem pogodbe potrošnik obveščen o vsaki spremembi letnega odstotka obresti ali ustreznih stroškov takoj, ko nastopi. Taka informacija je lahko dana v obliki izpiska stanja ali v kateri koli drugi, za države članice sprejemljivi obliki.

3. Tiste države članice, v katerih so tiho sprejete prekoračitve pozitivnega stanja na računu dovoljene, zagotovijo, da je potrošnik obveščen o letnem odstotku obresti in stroških, ki se zaračunajo, ter o vsaki njihovi spremembi, kadar prekoračitev pozitivnega stanja na računu traja več kakor tri mesece.

Člen 7

V primeru kredita, odobrenega za nakup blaga, države članice določijo pogoje, pod katerimi se blago lahko odvzame, zlasti če potrošnik s tem ne soglaša. Nadalje zagotovijo, da je v primeru, ko kreditodajalec znova poseduje blago, obračun med strankama tak, da se zagotovi, da odvzem ne vodi do neupravičene obogatitve.

Člen 8

Potrošnik je upravičen izpolniti svoje obveznosti po kreditni pogodbi pred rokom, določenim v pogodbi. V tem primeru je potrošnik v skladu s pravili, ki so jih določile države članice, upravičen do ustreznega zmanjšanja celotnega stroška kredita.

Člen 9

Če kreditodajalec svoje pravice po kreditni pogodbi odstopi tretji osebi, je potrošnik zoper tretjo osebo upravičen uveljavljati ugovore, ki jih ima na voljo zoper prvotnega kreditodajalca, vključno s poravnavo, če je dovoljena v državah članicah.

Člen 10

Država članica, ki v zvezi s kreditno pogodbo dovoli potrošniku:

- (a) plačevanje z menicami, vključno z zadolžnicami;
- (b) dajanje jamstva z menicami, vključno z zadolžnicami in čeki,

zagotovi, da je potrošnik ustrezno zaščiten, ko uporablja te instrumente v ta namen.

Člen 11

1. Države članice zagotovijo, da obstoj kreditne pogodbe v nobenem primeru ne vpliva na pravice potrošnika nasproti

dobavitelju blaga in storitev v primerih, ko blago ali storitve, kupljeno na podlagi take pogodbe, ni dobavljeno ali kako drugače ni v skladu s pogodbo za njegovo dobavo.

2. Kadar:

- (a) za nakup blaga ali opravljanje storitev potrošnik sklene kreditno pogodbo z osebo, ki ni njegov dobavitelj;

in

- (b) imata kreditodajalec in dobavitelj blaga ali storitev že vnaprej sklenjen dogovor, po katerem da kredit na voljo izključno navedeni kreditodajalec potrošnikom navedenega dobavitelja za nakup blaga ali storitev pri navedenem dobavitelju; in

- (c) potrošnik, naveden v pododstavku (a), dobi njegov kredit v okviru navedenega vnaprejšnjega dogovora; in

- (d) blago ali storitve, ki je predmet kreditne pogodbe, ni dobavljeno ali je dobavljeno le delno ali pa ni v skladu s pogodbo o njegovi dobavi; in

- (e) je potrošnik neuspešno uveljavil pravice nasproti dobavitelju,

je potrošnik nasproti kreditodajalcu upravičen uveljaviti pravice. Države članice določijo, v kakšnem obsegu in pod kakšnimi pogoji se te pravice lahko uveljavijo.

3. Odstavek 2 se ne uporablja, če je vrednost posameznega zadevnega posla manjša od protivrednosti 200 ECU.

Člen 12

1. Države članice:

- (a) zagotovijo, da osebe, ki ponujajo kredite ali pripravo kreditnih pogodb, pridobijo uradno dovoljenje, bodisi posebno ali kot dobavitelji blaga in storitev; ali

- (b) zagotovijo, da bodo institucije ali uradni organi nadzorovali osebe, ki odobrijo kredit ali posredujejo pri odobritvi kredita, ali spremljali njihove dejavnosti; ali

- (c) pospešujejo ustanavljanje ustreznih teles, ki bodo sprejemala pritožbe v zvezi s kreditnimi pogodbami ali kreditnimi pogoji ali dajala potrošnikom v zvezi z njimi ustrezne informacije ali nasvete.

2. Države članice lahko predvidijo, da dovoljenje iz odstavka 1(a) ni potrebno, kadar so osebe, ki ponujajo sklenitev ali pripravo kreditnih pogodb, v skladu z opredelitvijo člena 1 prve Direktive Sveta z dne 12. decembra 1977 o uskladitvi zakonov in drugih predpisov v zvezi z začetkom in opravljanjem poslov kreditnih institucij ⁽¹⁾ ter imajo dovoljenje po določbah te direktive.

⁽¹⁾ UL L 322, 17.12.1977, str. 30.

Če imajo osebe, ki odobrijo kredit ali posredujejo pri odobritvi kredita, posebno dovoljenje po določbah odstavka 1(a), pa tudi dovoljenje po določbah zgoraj navedene direktive, vendar je bilo slednje pozneje odvzeto, so organi, pristojni za izdajanje posebnega dovoljenja za odobritev kredita po odstavku 1(a), o tem obveščeni in odločijo, ali lahko zadevne osebe še naprej odobrijo kredit ali posredujejo pri odobritvi kredita ter ali je treba posebno dovoljenje, izdano po odstavku 1(a), odvzeti.

Člen 13

1. Za namene te direktive za ECU velja ureditev, opredeljena z Uredbo (EGS) št. 3180/78, kakor je bila spremenjena z Uredbo (EGS) št. 2626/84. Protivrednost v nacionalni valuti je pri prvem izračunu tista, ki velja na dan sprejetja te direktive.

Države članice lahko zneske v nacionalni valuti zaokrožijo, kar je posledica pretvorbe zneskov v ECU, pri čemer tako zaokroževanje ne presega 10 ECU.

2. Vsakih pet let in prvič leta 1995 Svet na predlog Komisije pregleda zneske iz te direktive glede na gospodarske in monetarne trende v Skupnosti in jih po potrebi revidira.

Člen 14

1. Države članice zagotovijo, da kreditne pogodbe ne odstopajo od predpisov nacionalnega prava, ki so sprejeti za uporabo te direktive ali so v skladu z njo, v škodo potrošnika.

2. Države članice nadalje zagotovijo, da se z oblikovanjem pogodb, zlasti z razdelitvijo zneska kredita na več pogodb, ne izogne predpisom, ki jih sprejmejo za uporabo te direktive.

Člen 15

Ta direktiva državam članicam ne preprečuje, da ob upoštevanju njihovih obveznosti po Pogodbi ohranijo ali sprejmejo strožje predpise za varstvo potrošnikov.

Člen 16

1. Države članice sprejmejo predpise, potrebne za uskladitev s to direktivo, najpozneje 1. januarja 1990 in o tem takoj obvestijo Komisijo.

2. Države članice predložijo Komisiji besedila temeljnih predpisov nacionalne zakonodaje, sprejetih na področju, ki ga ureja ta direktiva.

Člen 17

Komisija predstavi Svetu poročilo o uporabi te direktive najpozneje 1. januarja 1995.

Člen 18

Ta direktiva je naslovljena na države članice.

V Bruslju, 22. decembra 1986

Za Svet

Predsednik

G. SHAW

PRILOGA

SEZNAM POGOJEV, NAVEDENIH V ČLENU 4(3)

1. Kreditne pogodbe za financiranje dobave določenega blaga ali storitev:

- (i) opis blaga ali storitev, ki je predmet pogodbe;
- (ii) cena plačila v gotovini in cena, ki jo je treba plačati po kreditni pogodbi;
- (iii) znesek morebitnega pologa, število in znesek obrokov ter datumi, ko ti zapadejo v plačilo, ali metoda njihovega določanja, če ob sklepanju pogodbe niso znani;
- (iv) navedba, da bo potrošnik v primeru odplačila pred rokom upravičen do znižanja po členu 8;
- (v) navedba, kdo je lastnik blaga (če se lastninska pravica ne prenese na potrošnika takoj) in pod kakšnimi pogoji postane potrošnik lastnik blaga;
- (vi) opis morebitnega jamstva;
- (vii) morebitni čas za premislek;
- (viii) navedba morebitnih(-ega) zavarovanj(-a) in, ko izbira zavarovatelja ni prepuščena potrošniku, navedba stroškov zavarovanja.

2. Kreditne pogodbe, vodene s kreditnimi karticami

- (i) znesek morebitnega kreditnega limita;
- (ii) pogoji odplačila ali možnosti njihove določitve;
- (iii) morebitni čas za premislek.

3. Kreditne pogodbe, vodene s tekočimi računi, ki niso zajete z Direktivo:

- (i) znesek morebitnega kreditnega limita ali metoda njegove določitve;
- (ii) pogoji uporabe in odplačila;
- (iii) morebitni čas za premislek.

4. Druge kreditne pogodbe, zajete z Direktivo:

- (i) znesek morebitnega kreditnega limita;
 - (ii) navedba morebitnega zahtevanega jamstva;
 - (iii) pogoji odplačila;
 - (iv) morebitni čas za premislek;
 - (v) navedba, da bo potrošnik v primeru odplačila pred rokom upravičen do znižanja po členu 8.
-